

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/75/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716202274
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8716202274.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Grösslingova 77, 824 68 Bratislava, IČO: 31 351 026, zastúpeného Mgr. Miroslavom Vilímom, advokátom, Michalská 9, 811 01 Bratislava, proti žalovanej: H. J., K.. XX.XX.XXXX, O. U. XXXX/XX, XXX XX V. - Q., o zaplatenie 10.532,41 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 15.11.2018, č. k. 9C/71/2016-249, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi 9.560,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 03.12.2015 do zaplatenia s tým, že p o v o ľ u j e žalovanej pravidelné splátky po 50,- eur mesačne v poradí splácania istina, príslušenstvo a trovy konania splatných vždy do 25. dňa každého mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku až do úplného splatenia. Nezaplatením čo i len jednej mesačnej splátky sa stáva splatným celý dlh.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 81,54 %.“

2. Citoval ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka, § 52 a § 488 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1 a 2 a § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca uzavrel so žalovanou „spotrebiteľskú zmluvu o medziúvere a následnom stavebnom úvere“ dňa 25.02.2015, t.j. jeden z druhov úverovej zmluvy. Mal za nepochybné, že žalovaná v danom prípade vystupovala ako fyzická osoba, ktorá úverom zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým žalobca pri poskytovaní úveru vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. A preto okrem úpravy zmluvy o úvere v Obchodnom zákonníku a v zákone č. 310/62 Zb. o stavebnom sporení aplikoval aj ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zároveň uviedol, že táto zmluva sa spravuje právnou úpravou spotrebiteľských úverov obsiahnutou v ZoSÚ, ktorý je nevyhnutné v tomto prípade aplikovať. Obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ je určenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom na základe údajov uvedených v zmluve o úvere nie je zrejmé, aká časť splátky sa započítava na istinu, úroky a iné poplatky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/220/2014 zo dňa 27.11.2014 a sp. zn. 7Co/150/2017 zo dňa 26.03.2018. Na základe uvedených dôvodov považoval predmetný spotrebiteľský úver podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ za bezúčinný

a bez poplatkov. Konštatoval, že uzavretá zmluva o medziúvere a následnom stavebnom úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Prehlásenie spotrebiteľa v čl. X. bod 1 písm. a) a b), že sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami pre stavebné sporenie E. (ďalej aj ako „VOPF“) a sadzobníkom poplatkov - de facto prenáša na žalovanú dôkazné bremeno v otázke skutočného a riadneho oboznámenia sa s obchodnými podmienkami, sadzobníkom poplatkov a informáciami o poistení. Poplatky, ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 a 2. úverovej zmluvy, predstavujú finančné záväzky žalovanej za plnenia, ktoré jej po materiálnej stránke nie sú dodané a slúžia v skutočnosti len záujmom dodávateľa a zakladajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ďalej úverová zmluva neinformuje riadne o podmienkach poistenia v rozsahu, ktorý musí obsahovať poisťovná zmluva. Úverová zmluva prenáša na spotrebiteľa dôkazné bremeno, že sa oboznámil so zmluvou o hromadnom poistení medzi bankou a poisťovňou. Taktiež poisťovňu vyberá veriteľ. Pokiaľ ide o istinu, z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca poskytol žalovanej medziúver v sume 10.000 eur, z ktorej sumy zaplatila celkom 440 eur. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovanú na zaplatenie zostávajúcej sumy nesplatenej istiny 9.560 eur so zákonnými úrokmi z omeškania za obdobie omeškania od 03.12.2015 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

4. Súd prvej inštancie vzhľadom na povahu prejednávanej veci, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovanej a jej osobné pomery, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania určil, že predmetné peňažné plnenie možno uskutočniť v splátkach 50 eur, ktorých výšku a podmienky splatnosti určil vo výroku rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd prvej inštancie priznal pomerne úspešnejšiemu žalobcovi voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 81,54 %, po odpočítaní jeho neúspechu - 9,23 % od úspechu - 90,77 %.

6. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná. Namietala, že súd prvej inštancie sa nevyporiadal s jej finančnými dôvodmi presne popísanými v jej podrobnom výklade a na osobných pojednávaniach v prejednávanej veci. Uviedla, že preukázala súdu prvej inštancie, že jej mzda a finančná a sociálna situácia neumožňuje platiť mesačne po viac ako 35 eur a odmieta platiť akékoľvek trovy konania úžerníckemu žalobcovi s odvolaním sa na § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Poukázala na to, že už súdu prvej inštancie vo svojich podaniach, ako aj osobne na pojednávaniach uviedla, že spornú pohľadávku veriteľa neuznáva v celom rozsahu, čo do dôvodu aj výšky. Vyjadrenie žalobcu odmieta v celom rozsahu, žalobca v rozpore s CSP preukázateľne klame súd, ako aj žalovanú. Zdôraznila, že má záujem o splatenie žalobcom - veriteľom poskytnutého úveru, ale jedine v súlade s platnou právnou úpravou, v súlade s Ústavou SR, Občianskym zákonníkom a Smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Poukázala na § 39, § 39a, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 a § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, čl. 5, § 150, § 290 a § 298 CSP. Považovala za nepredstaviteľné, aby trpela, aj napriek tomu, že spotrebiteľská zmluva a všeobecné obchodné podmienky obsahovali neprijateľné zmluvné podmienky. Neprijateľnosť zmluvných podmienok a jeho dôsledky podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS musí súd vyhodnotiť so zreteľom na čl. 4 ods. 1 tejto smernice. Navyše výklad v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv musí byť vždy v prospech spotrebiteľa. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil túto právnu vec na konanie súdu prvej inštancie.

7. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie aj žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods.1 písm. b),d), f) a h) CSP. V prvom rade poukázal na ust. § 1 ods. 3 písm. d) ZoSÚ, podľa ktorého spotrebiteľským úverom nie je úver, ktorého účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti, tzn. v danom prípade súd nemôže na úverovú zmluvu aplikovať ustanovenie § 11 ZoSÚ. Vzhľadom na špecifický charakter stavebného úveru je preto potrebné aj pokiaľ ide o náležitosti úverovej zmluvy aplikovať osobitnú právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 310/1992 Zb. zákona o stavebnom sporení. V danom prípade bol žalovanej zo strany žalobcu poskytnutý medziúver, ktorý mal slúžiť na preklenutie obdobia do pridelenia cieľovej sumy a vzniku nároku na riadny stavebný úver (čl. I bod 2 úverovej zmluvy). Poukázal na špecifickosť produktu medziúveru v tom, že v tejto fáze nehovoríme o istine, pretože

istina nie je vytvorená. Časť splátky žalovanej bola použitá na úhradu úrokov a poplatkov medziúveru (mediuverový účet) a časť na sporenie za účelom podporenia a pridelenia cieľovej sumy (sporiteľský účet). V prípade, ak poberateľ úveru splní všetky podmienky pre pridelenie cieľovej sumy a vzniku nároku na stavebný úver v zmysle zákona o stavebnom sporení, tak medziúver sa transformuje na stavebný úver vo výške rozdielu medzi zostatkom dlžnej sumy medziúveru a nasporenou sumou, pričom získaný stavebný úver sa úročí nižšou úrokovou sadzbou (čl. IV. ods. 4 úverovej zmluvy.). Žalovaná podmienky pridelenia nespĺnila, nakoľko prestala uhrádzať riadne mesačné splátky. Namietal, že skutočnosť, že predmetný zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovanou súd prvej inštancie posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, však automaticky neznamená vylúčenie aplikácie akéhokoľvek ustanovenia Obchodného zákonníka, nakoľko v zmysle aktuálne právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka sa za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, t.j. spotrebiteľskými zmluvy sú teda aj zmluvy, ktoré sú uzatvárané v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, čo zákonodarca nespochybňuje. Žalobca si v tomto prípade splnil všetky povinnosti vyplývajúce pre neho z úpravy úverovej zmluvy ako pomenovanej zmluvy obsiahnutej v Obchodnom zákonníku, t.j. na základe požiadania poskytol dlžníkovi/žalovanému dohodnuté finančné prostriedky ako úver. K porušeniu zmluvných povinností, a to povinnosti splácať poskytnutý úver pravidelnými mesačnými splátkami, došlo zo strany žalovanej. Uviedol, že z prílohy č. 1 a 2 k úverovej zmluve nepochybne vyplýva prehľad výšky, počtu a termínov jednotlivých splátok úrokov a iných poplatkov, a nie len ich súhrn ako to konštatuje súd v odseku 21 odôvodnenia rozsudku. Žalobca sa taktiež nestotožnil s názorom súdu o neprijateľnosti vyššie menovaných zmluvných dojednaní, okrem toho žalobcovi nie je známe rozhodnutie súdu, ktorým by bola vyslovená neprijateľnosť niektorej zo zmluvných podmienok v úverovej zmluve. Napriek tomu, že CSP v § 298 výslovne požaduje v prípade nepriznania časti nároku z dôvodu neprijateľnosti niektorej zo zmluvných podmienok uvedenie neprijateľnej zmluvnej podmienky vo výroku rozsudku, súd prvej inštancie tak neurobil. Nie je preto možné nepriznať žalobcovi plnenie z takéhoto dôvodu. Považoval za nesprávny aj postup súdu uvedený v odseku 30 odôvodnenia napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o stanovenie výšky zostatku nezaplatenej istiny a stanovenie počiatku plynutia úroku z omeškania. Ďalej je žalobca toho názoru, že podmienky stanovené v § 232 CSP nie sú v danom prípade splnené a nesúhlasil s tým, aby súd prvej inštancie povolil žalovanej splácať dlžnej sumy v splátkach vo výške 50 eur mesačne, pretože splátkou vo výške 50 eur mesačne by žalovaný len súdom priznanú istinu splácal viac ako 191 mesiacov (t.j. viac ako 15 rokov), a to bez súdom priznaného príslušenstva. Na záver dodal, že napadnutý rozsudok zákonom vyžadované náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP neobsahuje buď vôbec, alebo jeho odôvodnenie je úplne nepresvedčivé. Súd prvej inštancie svojím prístupom porušil práva a právom chránené záujmy žalobcu ako veriteľa garantované nielen úpravou obsiahnutou v právnych predpisoch, ale v konečnom dôsledku aj Ústavou Slovenskej republiky, pričom narúša vieru žalobcu v právny a demokratický štát. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok vo výrokoch I., II. a III. tak, že zaviazal žalovanú zaplatiť žalovanú istinu s príslušenstvom a trovy konania vo výške 100 %. Zároveň žiadal, aby zaviazal žalovanú na náhradu trov odvolacieho konania.

8. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žalovaná uviedla, že popiera jeho skutkové tvrdenia v celom rozsahu a neuznáva jeho nárok čo do výšky a dôvodu. Žalobca svoj nárok neosvedčil relevantnými dôkazmi a priložené listiny neosvedčujú uplatňovaný nárok. Po podrobnom čítaní odvolania žalobcu konštatovala, že ide o príklad hygienizmu konania právnikovi žalobcu voči spotrebiteľovi. Opätovne zdôraznila, že má záujem o splatenie veriteľom poskytnutého plnenia, ale jedine v súlade s platnou právnou úpravou v súlade s Ústavou SR, Občianskym zákonníkom a Smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Odmieta platiť akékoľvek náhrady trov konania nemorálnemu žalobcovi a obracia sa na súd so žiadosťou o zabezpečenie neprípustenia jej povinnosti platiť akékoľvek trovy konania s použitím § 257 CSP.

9. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej žalobca uviedol, že sa pridrižiava tvrdení, ktoré uviedol vo svojom odvolaní. Naďalej nesúhlasí s tým, aby žalovaná splácala dlžnú sumu splátkami po 50 eur. Je toho názoru, že podmienky stanovené v § 232 CSP nie sú v danom prípade splnené a nesúhlasil s tým, aby súd povolil žalovanej splácať dlžnej sumy v splátkach vo výške 50 eur mesačne, pretože splátkou vo výške 50 eur mesačne by žalovaná len súdom priznanú istinu splácala viac ako 191 mesiacov. Poukázal na to, že žalovaná v podstate už od začiatku nesplácala peňažné prostriedky, ako bolo dohodnuté a je na mieste otázka, či vôbec mala úmysel poskytnuté peňažné prostriedky splácať. Aj preto považoval za neprimeraný ústupok umožnenie splácania dlžnej sumy viac ako 15 rokov.

10. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu žalovaná zopakovala svoje tvrdenia z odvolania a vyjadrenia k odvolaniu žalobcu.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozhodnutie je potrebné zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, nakoľko nie sú podmienky na jeho potvrdenie, ani na zmenu.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Odvolací súd sa najprv zaoberal odvolacou námietkou žalobcu, že úver poskytnutý žalovanej na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXX/XXXX zo dňa 25.02.2015 (ďalej aj ako „Zmluva“) nie je spotrebiteľským úverom podľa ZoSÚ.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že na základe zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX/XXXX uzatvorenej na cieľovú sumu 10.000 eur a žiadosti o poskytnutie úveru uzatvoril žalobca so žalovanou úverovú zmluvu k č. účtu XXXXXXXX/XXXX a poskytol jej medziúver v zmysle Všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie E. v sume 10.000 eur, pri úrokovej sadzbe 6,99 %. Podľa čl. 1 bodu 3 tejto zmluvy sa klient zaviazal použiť finančné prostriedky medziúveru výhradne na niektorý z účelov uvedených v § 1 ods. 2 všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie E., konkrétne na účel: rekonštrukcia nehnuteľnosti.

15. Podľa § 1 ods. 3 písm. d) ZoSÚ (v znení účinným ku dňu uzavretia Zmluvy 25.02.2015), nie je spotrebiteľským úverom úver, ktorého účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti.

16. Podľa § 24 ods. 1 ZoSÚ (v znení účinným ku dňu uzavretia Zmluvy 25.02.2015), na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a ktoré sú poskytované inými veriteľmi spotrebiteľom, sa vzťahujú ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta, § 2, 3 a 4, § 6 až 8, § 9 ods. 1, 2, 9 až 11, § 11, 12, 14, 16, 17, 19, 23 a 25 a tohto paragrafu.

17. Podľa § 2 písm. c) ZoSÚ (v znení účinným ku dňu uzavretia Zmluvy 25.02.2015) na účely tohto zákona sa rozumie iným veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá v rámci svojho podnikania ponúka alebo poskytuje úvery alebo pôžičky, ktoré spĺňajú aspoň jednu z podmienok uvedených v § 1 ods. 3 písm. c), f) a l), pričom tieto úvery alebo pôžičky nespĺňajú žiadnu z podmienok uvedených v § 1 ods. 3 písm. a), b), d), e), g) až k) a m) až r); za iného veriteľa sa nepovažuje banka, pobočka zahraničnej banky a finančná inštitúcia podľa osobitného predpisu,⁶⁾ ktorá má povolenie na činnosť udelené Národnou bankou Slovenska.

18. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení stavebné sporenie môže vykonávať len banka,¹⁾ ktorej predmetom činnosti je stavebné sporenie na základe bankového povolenia udeleného podľa osobitného predpisu¹⁾ (ďalej len „stavebná sporiteľňa“). Na stavebnú sporiteľňu sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu,¹⁾ ak tento zákon neustanovuje inak. Označenie „stavebná sporiteľňa“ alebo jeho preklady môže používať v obchodnom mene iba stavebná sporiteľňa.

19. Vzhľadom na skutočnosť, že úver bol poskytnutý žalovanej na rekonštrukciu nehnuteľnosti, odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie zastáva názor, že žalovanej nebol poskytnutý spotrebiteľský úver s poukazom na § 1 ods. 3 písm. d) ZoSÚ znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, podľa ktorého spotrebiteľským úverom nie je úver, ktorého účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti. ZoSÚ nie je možné použiť ani v zmysle § 24 ods. 1 tohto zákona a to vzhľadom na skutočnosť, že žalobcu nie je možné považovať za tzv. iného veriteľa v zmysle

§ 2 písm. c/ tohto zákona, keďže za iného veriteľa sa nepovažuje finančná inštitúcia, ktorá má na činnosť udelené povolenie NBS, čo nepochybne je prípad žalobcu (je to zrejme aj s poukazom na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení).

20. Keďže nejde o spotrebiteľský úver, nebol správny záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru s poukazom na ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ v spojení s § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ.

21. Odhliadnuc od uvedeného záveru bol však správny záver súdu prvej inštancie, že aj napriek tomu, že v danej právnej veci bola uzatvorená úverová zmluva, ktorá sa riadi režimom Obchodného zákonníka, uzatvorená úverová Zmluva zo dňa 25.02.2015 je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaná je spotrebiteľkou, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Zmluva má podobu formulára koncipovaného žalobcom. Z uvedeného je zrejme, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka).

22. Odvolací súd poukazuje na to, že do 01.04.2015 v prípade spotrebiteľskej zmluvy je daná dôvodnosť aplikácie a použitia ustanovení Občianskeho zákonníka pred ustanoveniami Obchodného zákonníka výhodnosťou ustanovení Občianskeho zákonníka v prospech spotrebiteľa, a teda ani do uvedeného dňa nie je v prípade spotrebiteľských úverových zmlúv vylúčená aplikácia Občianskeho zákonníka. Tento príkaz zákonodarcu súd nemôže nerešpektovať a ani ho vo svojej rozhodovacej činnosti opomínať. Práve pojem na prospech spotrebiteľa je pre súd určujúci pre aplikáciu konkrétnych ustanovení v právnom poriadku, pričom ustanovenia Občianskeho zákonníka sú nepochybne výhodnejšie pre spotrebiteľa ako ustanovenia Obchodného zákonníka. Okrem toho novela Občianskeho zákonníka účinná od 01.04.2015 doplnila ustanovenie § 52 odsek 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.05.2015 vo veci 8MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora namietajúceho, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného nie Občianskeho zákonníka. Odvolací súd tak uzatvára, že aplikácia § 52 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka nie je teda vylúčená ani na právne vzťahy, ktoré boli založené pred účinnosťou vyššie uvedenej novely Občianskeho zákonníka.

23. Podľa § 298 ods. 2 CSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

24. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

25. Sporové konanie uskutočňované podľa pravidiel upravených Civilným sporovým poriadkom je typické tým, že ide o návrhové konanie a platí v ňom zásada, že súd nemôže žalobcovi priznať viac, než žalobou žiada, resp. niečo iné, než žiada (§ 216 ods. 1 CSP). Z uvedeného platia určité výnimky, ako je tomu napr. v sporoch spotrebiteľského charakteru. Táto výnimka je vyjadrená práve v ust. § 298 ods. 2 CSP.

26. Spotrebiteľ má právo, aby súd určil neprijateľnosť podmienky v jeho konkrétnej veci s cieľom dosiahnuť právnu istotu. Ustanovenie § 53a Občianskeho zákonníka v tomto smere nepredstavuje prekážku určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnej veci spotrebiteľa, ktorá už bola určená ako neprijateľná v individuálnom spore iného spotrebiteľa.

27. Zo samotného zákonného ustanovenia (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj § 298 ods. 2 CSP) vyplýva priamo právny záujem spotrebiteľa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov zmluvy.

28. Najvyšší súd SR sp. zn. 6Cdo/242/2013 zo dňa 27.08.2014, vo vzťahu k vtedy účinnému ustanoveniu § 153 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (takmer totožného znenia ako aktuálne ustanovenie § 298 ods. 2 CSP) konštatoval, že citované ustanovenie umožňujú súdu, resp. odsek 2 ukladá súdu povinnosť vo výroku rozsudku aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľná, resp. vo výroku rozsudku aj bez návrhu výslovne uviesť znenie tejto zmluvnej podmienky. Podľa najvyššieho súdu je cieľom uvedenej právnej úpravy, aby spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve (aby ho táto podmienka nezaväzovala) a to aj v prípade, ak kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku, o ktorú sa opiera žaloba voči nemu. Má pôsobiť ako odstrašujúci prostriedok a predchádzať nečestným zmluvným podmienkam. Základným predpokladom pre postup v zmysle citovaných ustanovení je, že predmetom sporu je právny vzťah vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Zákon ďalej vyžaduje, že ide o podmienku neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti v zmysle hmotného práva, že sa vyskytla vo viacerých prípadoch, resp. že súd zamietol návrh dodávateľa práve z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takejto podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Ak sú tieto skutočnosti naplnené, súd môže, resp. má povinnosť aplikovať vyššie citované ustanovenia O.s.p. Nie je pritom právne významné, že dodávateľ (žalobca) prestal zmluvnú podmienku, ktorú súd určil za neprijateľnú, v spotrebiteľských zmluvách používať. Význam vyslovenia konkrétnej neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vo výroku rozsudku nie je totiž iba v tom, aby dodávateľa „donútil“ k náprave tohto stavu, ale aj v preventívnom pôsobení na ďalších dodávateľov, ktorí by mienili.

29. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zřejmé, že súd prvej inštancie vyhodnotil ako neprijateľné podmienky: ustanovenie o prehlásení spotrebiteľa v čl. X. bod 1 písm. a) a b), že sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami pre stavebné sporenie E. (ďalej aj ako „VOPF“) a sadzovníkom poplatkov, poplatky, ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 a 2. úverovej zmluvy a ustanovenie čl. III bod 3, podľa ktorého v prípade, že klient súhlasí s poistením na krytie úverovej pohľadávky pre prípad smrti podľa čl. VII zmluvy, zvyšuje sa mesačná splátka medziúveru o konštantný poplatok na poistenie uvedený v čl. VII ods. zmluvy a tento konštantný poplatok sa stáva súčasťou splátky medziúveru a ustanovenie čl. VII. bod 1 Zmluvy, podľa ktorého klient v súlade s VOP súhlasí s poistením na krytie úverovej pohľadávky pre prípad smrti prostredníctvom Zmluvy o hromadnom poistení, uzatvorenej medzi stavebnou sporiteľňou a Wustenrot poistovňou, a. s.

30. Súd prvej inštancie síce vyhodnotil uvedené zmluvné podmienky ako neprijateľné podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, no vo výroku napadnutého rozsudku ich v zmysle § 298 ods. 2 CSP neuviedol, hoci ich mal.

31. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje k zmluvnej podmienke o prehlásení spotrebiteľa, že sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami na rozsudok Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 9C/2/2014 zo dňa 16.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 20Co/41/2016 zo dňa 27.04.2017, rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 9Csp/253/2017 zo dňa 02.07.2018, či rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 20Csp/43/2019 zo dňa 13.04.2018, v ktorých tieto súdy vyhlásili obdobné zmluvné podmienky za neprijateľné. Vo vzťahu k neprijateľnosti poplatkov uvedeným v prílohe č. 1 a 2 Zmluvy, vrátane poplatku za poskytnutie medziúveru sa vyjadrili súdy napr. v rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 5C/49/2012 z 19.06.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/104/2013 zo dňa 13.03.2014, v rozsudku Okresného súdu Svidník sp. zn. 5C/224/2014 zo dňa 16.03.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/156/2016 zo dňa 27.09.2016, v rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 5C/16/2013 zo dňa 25.02.2014, v uznesení Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/118/2019 zo dňa 07.05.2020, či v

rozsudku rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 7Co/154/15 zo dňa 21.10.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu sp. zn. 17Co/8/2017 zo dňa 28.11.2017. A napokon pokiaľ ide o zmluvné podmienky týkajúce sa poistenia v čl. III. bodu 3 a VII bodu 1 Zmluvy, odvolací súd poukazuje na rozsudok Okresného súdu Poprad sp. 20C/72/2016 zo dňa 27.02.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/150/2018 zo dňa 16.04.2019.

32. Odvolací súd posúdil odvolanie žalovanej z hľadiska jeho obsahu, ako podané nie len čo do výroku napadnutého rozsudku o plnení priznanej istiny s príslušenstvom v splátkach a výroku o trovách konania, ale aj čo do jeho vyhovujúceho výroku I. Žalovaná v odvolaní okrem iného poukázala na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

33. Odvolací súd konštatuje, že ako každý právny úkon, tak aj právny úkon, ktorým veriteľ uplatňuje právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti plnenia, je súd nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať ex offa z pohľadu, či nie je absolútne neplatný, t.j. či napríklad neodporuje zákonu. Nedodržanie podmienok na zosplatenie úveru má za následok absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Ochrana slabšej strany oproti strane „silnejšej“ spočíva napr. v širšej poučovacej povinnosti (§ 292 CSP), v zbavení slabšej strany niektorej z procesných povinností (napr. súd je povinný obstaráť, zabezpečiť a vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci - § 295 CSP), posunutie momentu koncentrácie konania do rozhodnutia vo veci samej (§ 296 CSP), to však neznamená, že súd má rezignovať na svoju nestrannosť a neprihliadať na prípadnú absolútnu neplatnosť právneho úkonu preto, že to vyhovuje spotrebiteľovi (porovnaj rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 10Csp/38/2020 zo dňa 07.10.2020, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/80/2018 zo dňa 24.04.2019).

34. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinným v čase uzavretia Zmluvy, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

35. Cieľom citovaného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je zamedziť zneužívaniu predčasnej splatnosti pohľadávky v režime podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Pre účinné zosplatenie pohľadávky podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je však potrebné, aby boli splnené kumulatívne všetky tri zákonné podmienky, a to že právo na zosplatenie celej pohľadávky veriteľ môže uplatniť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania zo zaplatením splátky, dodávateľ v lehote nie kratšej ako 15 dní pred jednorazovým zosplatením pohľadávky upozornil spotrebiteľa na výkon tohto práva a doručenie tohto upozornenia spotrebiteľovi.

36. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca listom zo dňa 27.11.2015 využil svoje právo podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka a požiadal žalovanú o okamžité splatenie celého zostatku úveru v celkovej výške 10.752 eur. Z obsahu spisu vyplýva aj to, že tomuto listu predchádzala výzva žalobcu zo dňa 25.09.2015 (č.l. 38 spisu), v ktorej žalobca vyzval žalovanú na úhradu nedoplatku vo výške 253,36 eura, úrokov z omeškania 4,86 eura, poplatku za upomienku vo výške 20 eur a splátku za mesiac október 2015 65,80 eura najneskôr do 15.10.2015. V ďalšom texte žalobca upozornil žalovanú, že v prípade nerešpektovania tejto výzvy v súlade so Zmluvou ako aj v súlade s § 12 ods. 2 Všeobecných obchodných podmienok pre sporenie je oprávnený žiadať o okamžité splatenie zostatku úveru v predpokladanej výške 10.627,27 eura. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by žalobca predložil dôkaz, že predmetná výzva zo dňa 25.09.2015 bola doručená aj do sféry žalovanej, čo by v konečnom dôsledku mohlo znamenať, že žalobca nepreukázal, že boli splnené podmienky na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Dôsledkom nespĺnenia tejto povinnosti žalobcu, uloženej mu kogentnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa je potom neplatnosť právneho úkonu - vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, pretože v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka tento úkon odporuje zákonu.

37. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

38. Podľa § 232 ods. 4 CSP, ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

39. Hľadiskami pre úvahu súdu, či má žalovanej, ktorej bola súdom prvej inštancie určená platobnú povinnosť, priznať výhodu splátok, bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť aj v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok, v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade, vzhľadom na osobné pomery strany sporu príliš ťaživé (R 117/1967).

40. Na základe ustálenej súdnej praxe je pri úvahe o určení lehoty na splnenie povinnosti alebo pri určení, že peňažné plnenie sa môže vykonať v splátkach, nutné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu; súd musí prihliadnuť na osobné a majetkové pomery sporových strán, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovanej, prejavujúcu snahu o plnenie záväzku žalovanou, dobu, po ktorej by umožnením vykonania plnenia v splátkach došlo k zaplateniu prisúdenej sumy s tým, aby nepredstavovala neúmerné zvýhodnenie dlžníka na úkor veriteľa (čo zohľadní pri výške splátok a podmienkach ich zročnosti) ako aj to, či povolenie plnenia prisúdenej sumy v splátkach neprímerane nezasiahne do majetkových pomerov veriteľa, pričom súd môže určiť, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia; súd teda musí lehotu na plnenie určiť tak, aby jej dĺžka nepoprela samotný účel súdneho konania a v konečnom dôsledku viedla k odstráneniu právnej neistoty medzi sporovými stranami; záver súdu o splnení podmienok na určení dlhšej lehoty na vykonanie plnenia ako tri dni od právoplatnosti rozsudku musí byť vždy náležite odôvodnený.

41. Pokiaľ ide o výrok o plnení dlhu v splátkach, odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacou námietkou žalovanej, že by sa súd prvej inštancie nevysporiadal s jej finančnými dôvodmi, ktoré uviedla v rámci konania pred súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie správne prihliadol na povahu prejednávanej veci, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovanej a jej osobné pomery, ktoré žalovaná uviedla a preukázala listinnými dôkazmi a ktoré súd prvej inštancie rozpisal v bode 32 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Na druhej strane povolenie splátok vo výške 50 eur na uhradenie prisúdenej čiastky nespôsobí žalobcovi ekonomické problémy v jeho obchodnej činnosti. Povolením splátok by žalobcovi bola splatená celá dlžná suma priznaná rozsudkom, vrátane úrokov z omeškania len v dlhšom časovom horizonte. Zvýšenie výšky splátky nad sumu 50 eur by bolo vzhľadom na sociálnu situáciu žalovanej zase príliš ťaživé.

42. Na záver odvolací súd konštatuje, že žalovaná namietala aj výrok o trovách konania, pričom žiadala o posúdenie možných dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedla svoju sociálnu a finančnú situáciu, pričom súdna prax zdôraznila to, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 257 CSP treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých strán sporu, a treba vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávnenej strany sporu. Z vyjadrenia žalovanej zo dňa 15.10.2018 vyplýva, že už pred súdom prvej inštancie žiadala aplikovať ustanovenie § 257 CSP (č.l. 239 až 240 spisu).

43. Súdu priamo zo zákona vyplýva povinnosť pri rozhodovaní o náhrade trov konania skúmať i (ne)existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku pritom nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, ktoré zakladajú aplikáciu ust. § 257 CSP.

44. Na základe týchto skutočností preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu v súlade s ustanovením § 389 písm. c) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

45. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť žalobcom uplatnený nárok vo vyššie naznačených intenciách. Vo veci je potrebné určiť neprijateľnú zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia v zmysle § 298 ods. 2 CSP. Zároveň súd prvej inštancie posúdi, či žalobca dodržal všetky podmienky na vyhlásenie predčasnej splatnosti ku dňu 27.11.2015 v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho

zákonníka, najmä pokiaľ ide o preukázanie doručenia upozornenia v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva na predčasné zosplatnenie úveru do sféry žalovanej. Napokon opätovne rozhodne o trovách konania s tým, že posúdi, či v prejednávanej veci existujú skutočnosti, ktoré odôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP. Po opätovnom posúdení veci súd prvej inštancie rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavkám stanoveným v ust. § 220 ods. 2 CSP.

46. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).